

Дуго већ изборне сондаже показују да опозицији не иде. Рејтинг појединачних опозиционих формација и њихових лидера једва да повремено достигне двоцифрени број, док већина њих није ни близу изборног цензуса. Истовремено, подршка владајућој коалицији је константно натполовична.

Два налаза из недавног истраживања Ђорђа Вукадиновића, коме се не може импутирати прорезимска пристрасност, завређују посебан интерес.

Вукадиновић утврђује да иако тек петина грађана по сопственој процени живи боље него пре пет година још увек је више оних који мисле да је Србија на правом путу од оних који се не слажу са том оценом (43 % : 38%).

Вукадиновић утврђује да иако тек петина грађана по сопственој процени живи боље него пре пет година још увек је више оних који мисле да је Србија на правом путу од оних који се не слажу са том оценом (43 % : 38%). Питање је зашто оцену о бољитку подржава и највећи део оних који живе непромењено лоше?

Ради ли се само о режимској пропаганди на коју се не може дати видљив одговор или томе да опозиција не нуди јасну алтернативу. Шта након Вучића?

Друга дилема везана је за налаз да ће бојкот који се , ако се жели равноправна утакмица, већ тешко да избећи, у најбољем случају подржати половина опозиционо настројених бирача. Није ли то бар посредан доказ да се са причом о бојкоту, што је иначе добра полазна преговарачка позиција, као коначном избору кренуло преурањено а млако и за укус бар половине сопствених присталица ?

Иза приче о изборним условима и бојкоту која исцрпљује енергију опозиције и скромну

медијску пажњу коју она добија, стоји, међутим, одговор на претходно питање како се опозиција нашла у овој позицији и објашњење чињенице да са протоком времена анимозитет према њеним лидерима као да само расте.

Медијски мрак и сатанизација у великој мери објашњавају овакво стање. Стање се заиста не може променити за пар месеци.

Може ли опозиција нешто преузети од Вучића, односно од његове енергије и спремности да се политички мења и учи студирајући пажљиво и шири изборни оквир и политички менталитет и реакције бирача

Остаје, међутим, кључно питање : и да се све то упорном борбом промени на овим или наредним изборима, да ли би опозиција и тада победила оваква каква је данас ?

Може ли она нешто преузети од Вучића, односно од његове енергије и спремности да се политички мења и учи студирајући пажљиво и шири изборни оквир и политички менталитет и реакције бирача ?

Наравно, не мислим на његово ослањање на њихову ауторитарност и тек протодемократски менталитет.

Не мислим ни на размере клијентелизма, партијског запошљавања и тиме куповине изборне подршке.

Мислим на популистички манир бриге за обичне грађане у који спада и периодично покретање приче о чишћењу мангупа у сопственим редовима.

Прича се, као вишеструко већ злоупотребљен предизборни мамац за лаковерне, али и оне бираче који глас дају онима који понуде више, настоји учинити уверљивом увећаним

исплатама месецима пре избора али и квантификованом најавом да се у наредној влади неће наћи половина актуелних министара. Истовремено, нема јасног става опозиционих лидера који су деценијама на политичкој сцени да себе не виде више у власти, бар не оној извршној.

Вучићев истовремени притисак на партијске колеге и коалиционе партнере нема само функцију да им покаже ко је газда, спусти им цену и дисциплинује. Мислим да се ради о већ отвореној дилеми шта сутра кад Запад изгуби интерес да га тактички подржава и да толерише бедастоће и јасне демократске дефиците режима ?

Притом уз сву моћ боли што велики градови, бар њихова урбана језгра и млади и регуларно образовани нису његови фанови. Они не падају на модел сервилне понизности и оркестрираних похвала вођи који негују сви његови сарадници. Као ни на медијску свеprisутност и прераспричаност вође са падањем у манир инфантилног, навијачког изазивања да му се изађе на црту. Вучићеви наступи делују маркетиншки префорсирано и прерачунато.

Истовремено, СНС је пренатрпан брод са превише коруптивних интересних калкулација и различите идеолошке робе и посадом без довољно знања и иницијативе.

Истовремено, СНС је пренатрпан брод са превише коруптивних интересних калкулација и различите идеолошке робе и посадом без довољно знања и иницијативе. Њему је потребна чврста председничка, путиновска партија формално блиска демохришћанском профилу уз излете ка десним популистима и пријатељима попут Орбана и Качинског, кад год.

Шта се може научити од недавне још убедљивије победе Правде и слободе (ПиС) Качинског у Пољској?

Из резултата ових избора дало би се извући наредних пет поука или бар порука.

Прво, пољски бирачи су наградили ПиС због високог економског раста, ниске незапослености, раста плата, пензија и, што је за нашу опомињућу причу и о власти и о опозицији посебно важно, смањења неједнакости у приходима. Остала питања, укључив и поступак ЕУ против пољских власти због кршења закона, за бираче су заиста и остала у другом плану.

Друго, током предизборне кампање, странка је покушала да избегне оштру реторику и неговала имиџ ефикасне партије која брине о добробити обичних људи, тихе већине просечних Пољака. Просечни Пољак, баш као ни просечни грађанин Србије, шта год то значило, није баш заинтересован за идеолошке борбе, већ за конкретне економске и социјалне ефекте политике.

Иритира у том погледу у Србији одсуство опозиционе развијене и добро упаковане економске и социјалне понуде, односно јединства политичких и социјалних захтева.

На другој страни, сумњив, повишен тон представника власти кад год се покуша да проговори о њиховим „никад бољим резултатима“ говори о свој пребилдованости економских постигнућа скромних чак и унутар граница нашег, иначе неразвијеног региона.

За наредне догађаје у Србији, дилему шта ће бити са Вучићем и СНС важно је и шта ће се дешавати са Качинским суоченим са европским критикама.

Качински жели успоставити странку као неку врсту природне, органске странке власти за католичку Пољску. Да би се то постигло, слика странке мора изаћи из десног популистичког угла.

Као и у случају Орбана и Вучића, странке са амбицијама да имају већину морају се, дакле, прилагодити тектонским помацама у свом окружењу – или изгубити моћ. Пољско друштво, за разлику од српског, је због процеса свакодневне либерализације и секуларизације, који је убрзан добрим економским развојем, веома проевропско. На другој страни, Србија са ампутираним Косовом, ниским стандардом и неефикасном економијом је у зони у којој су још увек могући различити сценарији. Којој страни ће се окренути ослабљени Вучић ?

Наредне две поруке су нека врста теста за будућност опозиције.

Прва се односи на све ексдемократе, као и јасније позициониране левичаре. Левица у

Пољској је постигла пристојан резултат са око 13 процената гласова, посебно ако се у обзир узме да је била ванпарламентарна и подељена на три групе. Они су једноставно били присиљени да се споје. Они такође имају одређену традицију обостраног не вољења. Стога формирање дугорочно стабилне политичке странке или покрета захтева политичку интелигенцију и такт. Звучи познато, зар не?

За левичарски покрет у Пољској, исто као у Србији, није лако водити ефикасну изборну кампању: традиционални „кућни травњак левице“ – социјалну и дистрибутивну сферу, у највећој мери заузима ПиС, у нашем случају читај странке власти од којих бар три имају официјелни леви предзнак у свом називу.

Криза либералне грађанске платформе оставља много простора и тема: проблеми здравственог и образовног система, висок ниво загађености ваздуха у пољским (српским) градовима, тврдња о политичкој свемоћи ПиС-а, или СНС, питање секуларног карактера државе, владавине права и Устава – да поменемо само неколико.

На другој страни политичког поља, десно екстремна Конфедерација, први пут је успела да уђе у Сејм са око седам одсто гласова..

Конфедерација је конгломерација десничарских националистичких, фундаменталистичких католичких и ултралибералних политичара: против модернизације друштва, против Европске уније, против Немачке. Ова група је посебно популарна међу младим разочараним бирачима.

Средњорочно, присуство Конфедерације у Сејму помоћи ће ПиС-у: присуство десних екстремистичких лудорија у парламенту аутоматски психолошки поставља ПиС у центар политичког поља – баш као што је Јобик у Мађарској побољшао перцепцију Фидеса и Виктора Орбана. Чему служе Шешел и радикали у Србији?

То онемогућује свестраначку коалицију парламентарне опозиције против ауторитарно-популистичких власти. Зато је присуство Бошка Обрадовића и Двери у Савезу за промене, по моме суду, орочено али потребно.

Чињеница да је Србија пала на ниво делимично слободне земље чија је кључна политичка одлика ауторитарни популизам разлог је да овај текст завршим подсећањем на Сократа и разлику између демократије и демагогије.

Демократија је само обавештени избор између алтернатива о којима се трезвено размишља на основу поређења ставова и аргумената. Све остало је демагошко завођење и подилажење које је, у најбољем случају, опасан фалсификат демократије.

(Данас)